

Compareixença en relació a la Proposició de llei del tercer sector (tram. 353-00408/15)

Parlament de Catalunya. Comissió de Drets Socials i Inclusió

Dimecres 15 d'octubre de 2025 17:00 hores Sala 2

Rosa Vestit. Secretària General de l'ACM acompanyada de Sònia Oriola, tècnica de l'àrea de continguts

Bon dia i gràcies President. Diputats, Diputades.

Presentació

Comparec en aquesta comissió de Drets Socials del Parlament de Catalunya en nom de l'Associació Catalana de Municipis.

L'Associació Catalana de Municipis és l'entitat municipalista que compta amb més ens locals associats: els 947 Ajuntaments de Catalunya, tots els Consells Comarcals i les quatre diputacions

L'atenció a les persones i especialment les que són més vulnerables, ha estat sempre un dels fonaments del municipalisme.

Aquesta atenció no pot ser entesa de manera aïllada, hi ha d'haver una estratègia conjunta a tot el país i poder assolir l'equitat també en aquest àmbit.

Cal corresponsabilitzar la Generalitat i els ens locals tant en el disseny de les polítiques com en el finançament dels serveis a la ciutadania. Però també cal buscar aliances estratègiques per a la col·laboració que garanteixin una millora de la qualitat i sostenibilitat dels serveis de l'administració. Que portin valor compartit, superant la clàssica distinció entre l'interès social i l'interès econòmic, per avançar en la cerca de sinergies i aprofitar les interseccions d'interessos entre la societat, l'Administració i les entitats del tercer sector social.

Un dels reptes del mandat vigent serà aquest. Cercar aliances per aconseguir la millora del servei públic. És a dir, la transformació de les administracions públiques, en benefici de la qualitat i de la sostenibilitat d'uns serveis públics més inclusius i sostenibles.

Treballar plegats des del món local per defensar els drets socials de la ciutadania, tot insistint en l'establiment d'un front comú que permeti tenir una major incidència en les polítiques socials públiques per donar resposta als reptes de la societat.

1. D'entrada

A Catalunya, hi ha més de 3.000 entitats socials que han ajudat a construir el que coneixem com l'Estat del Benestar. Aquestes ofereixen suport i acompanyament a diversos col·lectius en situació de vulnerabilitat (infants, joves, gent gran, dones, persones migrades i refugiades, amb discapacitat, trastorn mental, autisme, addiccions, que pertanyen al poble gitano, al col·lectiu LGTBIQ+, que no tenen llar o que tenen problemes per trobar feina) i en diferents àmbits (pobresa i exclusió, inserció laboral, lleure, educació, salut o justícia, entre altres).

Les entitats del tercer sector social no tenen ànim de lucre i tenen una vocació de servei públic. Juntament amb el món local, des de la proximitat, amb les persones i la comunitat, permet desenvolupar projectes cívics i comunitaris.

2. Què es vol aconseguir amb aquesta proposició de Llei?

Amb aquesta Llei es pretén reconèixer el que són i el que fan les entitats del tercer sector social. Posar en valor els projectes d'atenció, acompanyament i suport a les persones i l'impacte positiu que tenen aquests projectes en el seu benestar i en la societat en general.

Les polítiques públiques en àmbit social es construeixen (disseny, desenvolupament, seguiment i avaluació) des de les administracions amb la participació de tots els agents públics i socials implicats per atendre les persones en situació o risc d'exclusió social.

Les entitats amb aquesta proposició de Llei volen un punt de reconeixement, de diàleg i col·laboració amb les administracions i, volen més estabilitat i sostenibilitat econòmica. Els problemes greus de

finançament del tercer sector social, que arrossegueu des de fa anys, tenen conseqüències directes en la continuïtat i qualitat dels projectes i de retruc a la ciutadania dels nostres municipis.

Actualment, no hi ha cap normativa específica que deixi per escrit la feina i la contribució de les entitats socials catalanes ni que reguli la relació amb les administracions. No disposat d'aquest marc jurídic té algunes dificultats. Ens dificulta desenvolupar els nostres projectes que tenen un valor social afegit, ens dificulta parlar amb les administracions sobre les polítiques públiques d'acompanyament a les persones en situació o risc d'exclusió social i ens dificulta poder aportar la nostra expertesa en com haurien de ser els suports que, precisament, demanden les persones i que nosaltres coneixem bé.

3. En relació a la proposta plantejada:

El Parlament de Catalunya inicia la tramitació de la Llei del Tercer Sector Social de Catalunya el maig del 2022. Una proposició de Llei que ha tingut el suport de diferents partits polítics: Socialistes i Units per Avançar, Esquerra Republicana, Junts per Catalunya, Candidatura d'Unitat Popular-Un Nou Cicle per Guanyar, En Comú Podem, Ciutadans i el Partit Popular.

Els principals continguts de la proposició de llei

La proposició de llei registrada consta de 4 capítols, amb un total de 19 articles, una disposició addicional, una disposició derogatòria i sis disposicions finals.

El primer capítol, les disposicions generals, aborda l'objecte, la definició de les entitats del tercer sector, els principis rectors i el seu àmbit d'aplicació. La democràcia, la transparència, la no discriminació i la cohesió social són els eixos essencials en l'actuació del sector.

El segon capítol és sobre la col·laboració entre el Tercer Sector Social i els sectors públic i privat. Per a la prestació de serveis de responsabilitat

pública, es determinen els instruments no contractuals, com la concertació, com a preferents, i, de forma complementària per al desenvolupament d'activitats socials d'interès general, s'estableix l'adopció d'altres instruments de col·laboració, adequats a les necessitats socials, com els convenis, els acords marc o les subvencions, entre altres.

El tercer capítol tracta sobre la participació del Tercer Sector Social, el diàleg civil i la interlocució social. Es preveu la participació del sector mitjançant dos sistemes diferenciats: la creació d'una Mesa de Diàleg del Tercer Sector i la participació del sector en òrgans col·legiats, sempre en un pla d'igualtat i equitat i amb condicions de transparència. La finalitat és avançar cap a la coproducció de polítiques públiques a través d'un model de governança basat en el diàleg, la confiança i la complementarietat entre la iniciativa social i la pública.

I el quart, i darrer capítol, estableix les mesures de foment del Tercer Sector Social que inclouen la regulació del 'Pla d'impuls i promoció del Tercer Sector' i asseguren el seu seguiment en seu parlamentària.

Consideracions a qüestions específiques que n'afecten el contingut

TEXT PRESENTAT

TEXT PRESENTAT

Article 2. Entitats del Tercer Sector Social a Catalunya

...

2. Les entitats del Tercer Sector social podran adoptar diferents formes jurídiques. En tot cas, i sempre que compleixin amb el que es preveu en la present llei, són considerades entitats del Tercer Sector Social les associacions, les fundacions, les cooperatives d'iniciativa social, les empreses d'inserció, els centres especials de treball d'iniciativa social, les entitats religioses dedicades prioritàriament a l'activitat social, les federacions i associacions que les agrupen i les entitats singulars, que actualment són Càritas, Creu Roja i la ONCE.

3. Es preveu la creació d'un cens públic d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya. La seva creació i funcionament s'haurà de desenvolupar via reglamentària i el departament competent haurà de vetllar per mantenir-lo actualitzat.

Per poder sol·licitar la inclusió al cens, les entitats hauran de complir els requisits exigits als articles 2 i 3 d'aquesta llei.

Esmena modificació

De l'article 2.2:

2. Es consideren entitats del Tercer Sector Social aquelles que, d'acord amb els requisits d'aquesta llei, desenvolupin activitats d'interès general en l'àmbit social, amb independència de la seva forma jurídica, incloent associacions, fundacions, cooperatives d'iniciativa social, empreses d'inserció, centres especials de treball d'iniciativa social i altres entitats no lucratives reconegudes reglamentàriament.

De l'article 2.3:

3. Es preveu la creació d'un cens públic d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya. La seva creació i funcionament s'haurà de desenvolupar via reglamentària i el departament competent haurà de vetllar per mantenir-lo actualitzat.

És de necessitat acreditar el compliment dels requisits exigits als articles 2 i 3 d'aquesta llei i l'adhesió de manera fefaent a les obligacions contemplades a l'article 27, per tal de sol·licitar la inclusió o el manteniment d'aquestes al cens públic d'entitats del Tercer Sector Social de Catalunya.

TEXT PRESENTAT

Article 3. Principis rectors

Són principis rectors de les entitats del Tercer Sector Social, amb independència de la seva naturalesa jurídica els següents:

...

k) Són propis del Tercer Sector Social de Catalunya els següents àmbits: l'acció cívica i comunitària, la sensibilització, la formació i l'educació formal, la inclusió laboral en el mercat laboral ordinari o protegit, l'atenció residencial, l'atenció diürna, l'atenció precoç, la promoció i la prevenció de la salut mental, l'accés a necessitats bàsiques, l'accés a l'habitatge, la reinserció social, l'atenció psicosocial, i l'educació en el lleure, entre d'altres.

És pròpia del Tercer Sector Social de Catalunya l'atenció als següents col·lectius: infància, joventut, gent gran, persones amb discapacitat, persones aturades, dones, col·lectiu LGTBIQ+, persones en situació de pobresa, en situació o risc d'exclusió social, persones afectades per temes estructurals, persones amb addiccions, persones amb problemes de salut mental, persones amb malalties cròniques, persones immigrades, o persones en situació d'execució penal, entre d'altres.

Esmena modificació

De l'article 3.k:

k) Les entitats privades d'iniciativa social del tercer sector Social de Catalunya cooperen o participen en el desplegament de les polítiques públiques de caire social desenvolupant activitats d'intervenció social, que tenen com a finalitat: l'acció cívica i comunitària, la sensibilització, la formació i l'educació formal, la inclusió laboral en el mercat laboral ordinari o protegit, l'atenció residencial, l'atenció diürna, l'atenció precoç, la promoció i la prevenció de la salut mental, l'accés a necessitats bàsiques, l'accés a l'habitatge, la reinserció social, l'atenció psicosocial, l'educació en el lleure, o qualsevol altra que tingui per objecte la vetlla i garantia dels drets humans i socials de la ciutadania.

Les entitats del Tercer Sector Social de Catalunya desenvolupen la seva activitat donant suport a les polítiques públiques socials dels següents

col·lectius: infància, joventut, gent gran, persones amb discapacitat, persones aturades, dones, col·lectiu LGTBIQ+, persones en situació de pobresa, en situació o risc d'exclusió social, persones amb addiccions, persones amb problemes de salut mental, persones amb malalties cròniques, persones immigrades, o persones en situació d'execució penal i qualsevol col·lectiu afectat **per les diverses manifestacions de les desigualtats socials, econòmiques o de salut.**

TEXT PRESENTAT

Article 5. Col·laboració del Tercer Sector Social de Catalunya amb el sector públic i privat

Les entitats del Tercer Sector Social podran col·laborar amb les administracions públiques i organismes vinculats o dependents de les mateixes que tinguin per objecte el mateix àmbit d'actuació i d'interès.

Així mateix es podran establir xarxes de col·laboració entre les entitats del Tercer Sector Social i el sector privat sempre i quan aquesta col·laboració no desvirtui els principis rectors que, d'acord amb l'article 3 d'aquesta llei, han de presidir la seva actuació.

Esmena d'addició

Reconèixer la cooperació local amb entitats de proximitat, garantint seguretat jurídica a les relacions ja existents.

De l'article 5

Les entitats del Tercer Sector Social podran establir convenis i altres fórmules de col·laboració directa amb els ens locals en l'àmbit dels serveis socials, en el marc de les competències municipals i comarcals reconegudes per la legislació vigent.

TEXT PRESENTAT**Article 6.3:**

3. Es consideren activitats socials d'interès general aquelles activitats d'atenció i acompanyament social dutes a terme per les organitzacions del Tercer Sector Social a través de persones professionals voluntàries i/o professionals remunerades.

En concret, es consideren com a activitats que formen part del Tercer Sector Social les següents:

- a) Sensibilització, denúncia, participació en processos d'elaboració o modificació de normes o interlocució amb el sector públic i altres agents socials.
- b) Promoció i articulació de la solidaritat organitzada i la participació social de la ciutadania i, en particular, del voluntariat social, l'ajuda mútua, acompanyament social i l'associacionisme de les persones destinatàries de serveis d'atenció a les persones.
- c) Detecció de necessitats, recerca i innovació.
- d) Provisió de serveis de responsabilitat pública, o aliens a ella i realització d'altres activitats i projectes d'intervenció.

Esmena modificació

De l'article 6.3

3. Es consideren activitats **d'intervenció social** d'interès general aquelles activitats d'atenció i acompanyament social dutes a terme pels **professionals remunerats amb la titulació adient contractats a les organitzacions del Tercer Sector Social**.

Les organitzacions del Tercer Sector Social poden comptar amb la participació de voluntaris però la seva activitat no pot substituir ni amortitzar llocs de treball remunerats.

En concret, es consideren com a activitats **d'intervenció social en què cooperen o participen** el Tercer Sector Social les següents:

...

b) Promoció i , **suport o facilitació si escau** de la solidaritat organitzada **en els teixits socials comunitaris**, la participació social de la ciutadania i, en

particular, del voluntariat social, l'ajuda mútua, acompanyament social i l'associacionisme de les persones destinatàries de serveis d'atenció a les persones.

...

d) Provisió de serveis de responsabilitat pública, o aliens a ella **vinculats als principis rectors esmentats a l'article 3**

TEXT PRESENTAT

Article 7. Instruments de col·laboració.

Per la provisió de serveis de responsabilitat pública els instruments de col·laboració entre l'Administració Pública i les entitats del Tercer Sector Social són preferentment, l'acció concertada social i la gestió delegada. Els procediments de contractació pública inclouran clàusules que assegurin la qualitat de l'atenció a les persones, la sostenibilitat dels serveis, i el màxim retorn social dels recursos públics. També hauran de promoure l'accés del Tercer Sector Social als procediments de contractació.

L'acció concertada, la gestió delegada i la contractació pública no exclouen altres formes de col·laboració entre l'Administració i el Tercer Sector Social per la provisió de serveis de responsabilitat pública.

Així mateix, les administracions públiques catalanes podran també formalitzar convenis, acords marc, subvencions o altres fórmules de col·laboració amb les organitzacions del Tercer Sector Social pel desenvolupament d'activitats socials d'interès general.

Esmena modificació

Article 7. Instruments de col·laboració.

Per la provisió de serveis de responsabilitat pública els instruments de col·laboració entre l'Administració Pública i les entitats del Tercer Sector Social són preferentment, l'acció concertada social i la gestió delegada. Els procediments de contractació pública inclouran clàusules que assegurin la qualitat de l'atenció a les persones, la sostenibilitat dels serveis, **els recursos i mecanismes necessaris pel compliment amb les obligacions contemplades en el Capítol VI sobre obligacions del Tercer Sector Social a Catalunya en relació amb la cooperació amb l'administració pública i el**

màxim retorn social dels recursos públics. També hauran de promoure l'accés del Tercer Sector Social als procediments de contractació.

L'acció concertada, la gestió delegada i la contractació pública no exclouen altres formes de col·laboració entre l'Administració i el Tercer Sector Social per la provisió de serveis de responsabilitat pública.

Així mateix, les administracions públiques catalanes podran també formalitzar convenis, acords marc, subvencions o altres fórmules de col·laboració amb les organitzacions del Tercer Sector Social pel desenvolupament d'activitats socials d'interès general.

En aquest punt, remarcar que Catalunya necessita una veritable Llei que reguli l'acció concertada i que aposti per la iniciativa social en la prestació de serveis públics d'atenció a les persones, que garanteixi a les persones usuàries dels serveis l'elecció de qui els ha d'atendre i que superi el model de licitació imperant en la contractació pública i o pas en la concertació de serveis.

La normativa catalana vigent, la disposició addicional tercera del Decret Llei 3/2016 de 31 de maig, de mesures urgents en matèria de contractació pública, i les normes posteriors que la desenvolupen, no responen adequadament a aquests principis. Aquesta fou una normativa d'urgència, que va ser útil per salvar un buit legal, però que està lluny dels models més avançats de col·laboració publico-social del nostre entorn europeu i d'altres territoris de l'Estat i no aprofundeix en un model més modern i innovador de cooperació entre el Tercer Sector i l'administració pública. La regulació catalana es regeix per la contractació.

Necessitem una bona Llei d'acció concertada. Al País Valencià, Aragó i les Illes Balears, podem trobar algunes fórmules que aposten clarament pel Tercer Sector Social, per la provisió de serveis públics o per l'establiment de fórmules innovadores de col·laboració, com els convenis especials o l'extensió de l'acció concertada a les polítiques d'inserció laboral, més enllà dels serveis socials dels quals en podem agafar algunes idees.

TEXT PRESENTAT

Article 8. Dret de participació.

1. Es reconeix el dret de les entitats del Tercer Sector Social de Catalunya a participar juntament amb les Administracions Públiques catalanes competents en l'elaboració de les polítiques públiques i en els processos de presa de decisió d'aquelles iniciatives i matèries que incideixin en l'àmbit social.
2. Aquesta participació podrà produir-se a iniciativa de les organitzacions del Tercer Sector Social o de les Administracions Públiques en un marc d'igualtat i equitat.
3. Les diferents Administracions Públiques de Catalunya amb responsabilitats en l'àmbit dels serveis d'atenció a les persones inclouran a les entitats del Tercer Sector Social autonòmiques que siguin de referència en el seu respectiu àmbit territorial o funcional, en aquells òrgans consultius de les pròpies Administracions públiques, i en els grups de treball específics, puntuals o periòdics, relacionats amb el disseny, elaboració, seguiment i avaluació de les seves polítiques i plans, així com en qualsevol iniciativa que afecti directament el Tercer Sector Social.

Esmena modificació

...

3. Les diferents Administracions Públiques de Catalunya amb responsabilitats en l'àmbit dels serveis d'atenció a les persones inclouran a les entitats del Tercer Sector Social autonòmiques que **siguin de referència i amb vinculació al territori**, en aquells òrgans consultius de les pròpies Administracions públiques, i en els grups de treball específics, puntuals o periòdics, relacionats amb el disseny, elaboració, seguiment i avaluació de les seves polítiques i plans, així com en qualsevol iniciativa que afecti directament el Tercer Sector Social.

TEXT PRESENTAT**Articles 10 i 11. Mesa de Diàleg.****Article 11. Composició i funcions de la Mesa de Diàleg del Tercer Sector Social**

1. La Mesa de Diàleg del Tercer Sector Social estarà adscrita al Departament de Presidència i la seva composició, funcions, vigència i renovació dels representants es regularà via reglamentària.
2. La Mesa ha d'estar representada pel més alt nivell de representació de l'Administració, essent-hi present Presidència, Vicepresidència, Economia i totes les conselleries relacionades amb l'àmbit d'actuació del Tercer Sector Social de Catalunya, així com les Federacions que en formen part.

...

La composició no inclou els ens locals i aquests són actors institucionals del sistema català de serveis socials i han de ser presents en els òrgans de diàleg i concertació.

Esmena addició:

Article 11.2: En la Mesa de Diàleg hi haurà representació dels ens locals a través de les seves associacions municipalistes més representatives.